

Lantos Csaba, miniszter,
Steiner Attila, energetikáért és klímapolitikáért felelős államtitkár
Horváth Viktor, energiaátmenetért felelős helyettes államtitkár
Energiaügyi Minisztérium

Tóthné dr. Csonka Enikő, a helyreállítási terv végrehajtásáért felelős helyettes államtitkár
Miniszterelnökség

Tárgy: Környezetkárosító támogatások és a "szennyező fizet" elv figyelmen kívül hagyása a Magyarországon tervezett uniós források felhasználása tekintetében a NEKT felülvizsgálatáról szóló előzetes információk alapján

Budapest, 2023. június 12.

Tisztelt Miniszter Úr!

Tisztelt Államtitkár Asszony és Urak!

Tudomásunk és számításaink szerint a kohéziós forrásoknak, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervnek és a REPowerEU fejezetnek nagy jelentősége lesz a felülvizsgálat alatt álló Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT) megvalósításában, és ezt az Energiaügyi Minisztériumtól származó értesüléseink is megerősítik.

Nem vitatva, hogy a politikailag és gazdaságilag sérülékeny nemzetközi helyzet, valamint az energiaválság rendkívüli intézkedéseket kíván, a NEKT-ben – értesüléseink szerint – előírányzott intézkedések egy része már rövid távon se tűnnek hatékonyak, közép- és hosszútávra tekintve pedig egyértelműen kontraproduktívak.

A NEKT előzetes egyeztetése során a minisztériumtól kapott információk, valamint az energetikai beruházásokkal és intézkedésekkel kapcsolatos különböző kormányzati bejelentések vagy interjúk alapján várható, hogy a felülvizsgált NEKT – amely megvalósítását nagyrészt a közeljövőben érkező uniós forrásokból (RRF, Kohéziós Alap, Modernizációs Alap) terveznek finanszírozni – számos aggodalomra okot adó beruházáson fog alapulni, ami ellentmond a költségvetési rendelet 33. cikkében meghatározott gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség elveinek. A várhatóan az EU által (támogatás, pénzügyi eszköz vagy hitel formájában, akár részben) finanszírozandó projektek közül több az éghajlatot károsító technológiákat rögzíthet, közvetlen környezeti károkat okozhat, így sértve az Európai Unió működéséről szóló szerződésben foglalt "szennyező fizet" elvet.

Ez különösen aggályos egy olyan korszakban, amikor az állami pénzügyi forrásoknak elsősorban az ambiciózus éghajlati célokat és a zöld és igazságos energiaátmenetet kellene támogatniuk, amely közvetlenül és hosszú távon a polgárok javát szolgálja. Ráadásul ezekben az esetekben az uniós finanszírozás elsősorban a magánvállalkozásoknak kedvezne, ezáltal súlyosan torzítva a piacot, tisztességtelen versenyt eredményezve, ami így ellentmondana az Európai Unióról szóló szerződésben meghatározott uniós célnak, amely szerint az EU „Európa fenntartható fejlődésére törekszik, amely ... egy rendkívül versenyképes szociális piacgazdaság alapul...”.

A kritikus pontok többek között:

A közeljövőben esedékes uniós források (beleértve a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt, REPowerEU-t és a Modernizációs Alapot) jelentős része potenciálisan környezetkárosító magyar projektekre kerülne felhasználásra, ami még több évtizedre bebetonozná a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünket:

- A MOL – mint rendkívül nyereséges, regionális vezető olaj- és gázipari vállalat, amely az energiaválság alatt jelentős extraprofitot termelt – tulajdonában lévő olajfinomító fejlesztései.¹ A magyar média már beszámolt a MOL tervezett uniós támogatásáról.²
- Gázipari infrastrukturális beruházások, beleértve három új, kombinált ciklusú gázerőművet (CCGT). Tudomásunk szerint még tárgyalás alatt van, hogy ezeket részben uniós vagy nemzeti közpénzekből finanszíroz(hat)nák-e. Leszögezzük, hogy e gázerőművek létesítését – a finanszírozás forrásától függetlenül – energiagazdálkodási szempontból is szükségtelennek tartjuk³ – ti. hogy az időjárásfüggő megújuló energiaforrások kiegészítésével indokolják. Kérjük, tájékoztassanak arról, mi a helyzet a magánpénzből létesült, ma alig használt gázerőművekkel Gönyűn és máshol. A tervezett új gázerőművek évi kb. 1,5 milliárd m³ gázt igényelnek és az import (orosz) gáztól való függőség további évtizedekre fenntartását eredményeznék. Nem kevésbé aggasztó, ha a három új gázerőmű létesítését a magyar gazdaság zöldként feltüntetett erőltetett újraiparosítása, különösen az akkumulátorgyárak telepítése indokolja, amely a gazdaság - ráadásul egyoldalú - kiszolgáltatottságát, sérülékenységét fokozza, miközben nagy természeti erőforrás- és energiaigénnyel, valamint magas környezeti és egészségügyi kockázatokkal jár.
- Hidrogénkapacitásokba (főként tároló kapacitásokba) történő beruházások, azzal a deklarált céllal, hogy a nukleáris energiával előállított hidrogént használják (a zöld energiaátmenet részeként csak a megújuló energiával előállított „zöld” hidrogén használata lenne elfogadható).

¹ <https://www.portfolio.hu/befektetes/20230217/brutalis-ebet-zart-a-mol-meglett-a-rekordprofit-597534>

² <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/20230112/fontos-dontes-szuletett-az-ep-ben-700-millio-eurot-kap-magyarorszag-590142>

³ l. pl. a REKK ezt alátámasztó új tanulmányát (Az orosz gáz kivezetésének lehetősége Magyarországon): https://rekk.hu/downloads/projects/ECF_HU_Gas_phaseout_REKK_study_final.pdf

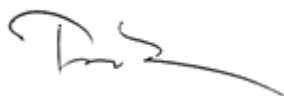
Jelentős uniós forrásokat (beleértve a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt, REPowerEU-t és a Modernizációs Alapot) tennének elérhetővé olyan magáncégek és ipari szereplők számára, ami ellentmond a "szennyező fizet" elvnek, és háttérbe szorítja az állampolgárokat, valamint az igazságos átmenet céljait:

- Közvetlen támogatások ipari parkoknak megújuló energiaforrások alkalmazására és energiahatékonysági intézkedésekre. Az ilyen megtérülő beruházásokat magánforrásokból, nem pedig közpénzekből kellene finanszírozni.
- Közvetett támogatások a jelentős elektromos hálózatfejlesztések finanszírozása révén, amelyek jelentős mértékben (50%) az indokolatlanul növekvő ipari villamos energia igény kielégítését célozzák. Meggyőződésünk, hogy az ilyen beruházásokat nem közpénzekből, hanem magánforrásokból kellene finanszírozni.
- A fent említett olajfinomító beruházás, amelynek kedvezményezettje egy jövedelmező magán olaj- és gázvállalat. Az ilyen beruházásokat is az érintett vállalatoknak kellene finanszírozniuk a közpénzek helyett.
- A tervezett 3 új kombinált ciklusú gázerőmű (CCGT-k, igazságos átmeneti régiókban – BAZ és Heves) veszélyezteti az igazságos átmenet megvalósíthatóságát, EU-s forrásait. Pláne, ha a kormány a lignitalapú energiatermelés (Mátrai Erőmű) NEKT-ben vállalt kivezetését egy CCGT létesítéséhez köti.
- Az állampolgároknak igazságos zöld átállásra (pl. lakossági hatékonyság, fűtés dekarbonizáció stb.) szánt összegek elmaradnak a magánszektorban szánt összegektől (a Igazságos Átmeneti Alap tervezett kedvezményezettjeinek többsége kkv-k és nagyvállalatok, utóbbiak valószínűleg túlsúlyba kerülhetnek). Miközben féltő, hogy a korábbi stratégiákban szereplő néhány fontos – jelentős egészségügyi és levegőminőségi előnyökkel járó – intézkedés kikerülhet a tervekből (pl. a lignit mint lakossági fűtőanyag kiváltása); ezt mindenképpen el kell kerülni! A Területi Igazságos Átmeneti Terveket, valamint a 2020-as NEKT szénkivezetésre vonatkozó kitételeit, vállalásait az eredeti (EU által elfogadott) formájukban szükséges megvalósítani; a tervek energiaátmeneti ambíciója csak növelhető, nem csökkenthető.

Különösen problémásnak tartjuk, hogy az energiaigény csökkentésének előtérbe helyezése helyett a NEKT felülvizsgálata **az energiaigény jelentéktelen csökkentésével számol**, a villamos energia esetében pedig még a keresletcsökkentés szándéka sem jelenik meg a tervekben. A klíma-energiapolitikai célok kitűzése és teljesítése során, a környezeti átterhelések elkerülése érdekében nem elegendő az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentésére és a megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelésére összpontosítani, hanem **a teljes primer és végső energiefelhasználás számottevő csökkentését is elő kell irányozni.** A Magyarország számára elvileg és várhatóan rendelkezésre álló források nagy hányadát az ország energiaigénye csökkentését elősegítő intézkedésekre, beruházások előmozdítására kell fordítani.

Felhívjuk a Tisztelt Tárcák figyelmét a fenti aggályokra, és kérjük, hogy a HEE hitelre és a REPowerEU-ra vonatkozó fejezet kidolgozásakor a klíma-energiapolitikai célokat szolgáló intézkedések és beruházások megválasztása során tartsa szem előtt a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség, valamint „a „szennyező fizet” elveket, vegye figyelembe a hosszú távú társadalmi és éghajlati előnyöket, különösen az uniós forrásokból finanszírozott projektek esetében. Úgy gondoljuk, hogy a magyar lakosság érdekeit sokkal jobban szolgálná, ha az uniós források nagy részét elsősorban az energiahatékonyságra, azon belül is túlnyomórészt a lakossági energiaigény csökkentésére fordítanák a természeti erőforrásainkat kimerítő nagyberuházások helyett. Ez hosszú távon biztosítaná az ország (és az EU) energiafüggetlenségét és az energiaárak emelkedése miatti infláció megfékezését.

Érdemi válaszukat várva, tisztelettel:

Tarr Katalin
szakpolitikai munkatárs
Levegő Munkacsoport

Lukács András
elnök
Levegő Munkacsoport

Botár Alexa
éghajlatvédelem és energia
programigazgató
Magyar Természetvédők
Szövetsége

Éger Ákos
ügyvezető elnök
Magyar Természetvédők
Szövetsége

Levegő Munkacsoport, H-1085 Budapest, Mária utca 56. www.levego.hu, levego@levego.hu

MTVSZ: H-1091 Budapest, Üllői út 91.B. www.mtvsz.hu, info@mtvsz.hu